

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 8 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta števil. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta števil. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Nasprotniki slovenskega uradovanja.

Iz ptujskega okraja.

Sosedi smo hrvatskega kraljestva. Nekateri imamo tudi posestva tam. Zaradi teh in zaradi trgovine pridemo štajerski Slovenci v dotiko s raznimi hrvatskimi uradi. Dovolj prilike imamo opazovati, da vsi uradi uradujejo za Hrvate le hrvatski. Sodnik, političen uradnik, uradnik pri davkarji in občini govori s Hrvatom materni hrvatski jezik! Nobenemu uradniku ne pride na misel, da bi stranko prašal, če razume mažarsko ali nemško! Pač pa je to prvo prašanje skoro povsod, če ima človek v Ptuj opraviti pri sodnji ali okrajnem glavarstvu, pri davkarji ali okrajnem zastopu.

Tu je povsod navada, da se stranka nagovori ali nahruli: „Können si deutsch?“ Hrvatski uradnik rabi v uradu le hrvatske tiskovine, zapisuje v tistem jeziku, v katerem stranka govori, t. j. v hrvatskem, v Ptuj pa povsod le nemški! Ko človek to razliko opazuje in dan za dnevom vidi, loti se ga jeza, da se praša: Zakaj se ravna z nami Slovenci na Štajerskem v uradu drugače, kakor s Hrvati na Hrvatskem, ko smo vendar vsi podaniki istega cesarja! Odgovor na to vprašanje se glasi: Za to, ker imamo v Ptuj pri sodnji, pri c. kr. okrajnem glavarstvu itd. za uradnike le Nemce! Štajerski in drugi Nemci ne marajo uradnikov Slovencev! Zatorej ni najti na srednjem ali gornjem Štajerskem niti sodnika, niti adjunkta, niti av-

kultanta, prav nobenega okrajnega glavarja, komisarja ali drugega političnega uradnika slovenske narodnosti!

Nemški uradniki v Ptuj slovenski ali ne znajo sploh, ali pa nočejo za Slovence slovenski uradovati. Prvo velja o c. kr. okrajnem glavarju Underrain in o vseh njegovih konceptnih uradnikih, drugo velja o sodnijskih, davčnih, poštnih uradnikih dol do eksekutorjev in raznih slug!

Ni še dolgo tega, da so češki Nemci rjovelj in divjali, ker je bil v nemško mesto Gablone poslan za pomoč v uradu avskultant Hromedko, rodoma Čeh, ki je pa nemščine popolnoma zmožen! Nemci v Gabloncu niso marali uradnika Čeha, dasi je znal njih jezik. Ali naj mi Slovenci trpimo med nami uradnike, kateri našega jezika niti ne znajo? To se od nas ne more in ne sme zahtevati. Mi smo upravičeni tirjati, da je vsak uradnik zmožen našega jezika, da se tega v uradu sam poslužuje, da mu ni treba za tolmače arestantov, pisarjev in slug! Gospod glavar Underrain je dolgo v Ptuj, da je imel časa dovolj, privaditi se slovenskemu jeziku, katerega rabi v treh sodnijskih okrajih s popolnoma slovenskim prebivalstvom! Pa on je zaljubljen le v nemški jezik, tega usiljuje kot neki „uradni“ ali „državni“ jezik s svojimi uradniki vsem strankam, posebno pa še slovenskim strankam!

Gospod glavar! Vedite, da nemški jezik nikjer na Spodnjem Štajerskem ni ne uradni, ne državni jezik, da je Vaša sveta dolžnost, za Nemce uradovati nemški, za Slovence pa slovenski! Na to dolžnost veže Vas in vse

politične uradnike enkrat državni temeljni zakon, potem pa še posebej uradniška prisega! Ali je to Vam juristu in staremu uradniku jasno? Da bi Vi rabili pri uradovanju za slovenske stranke „Slovenski jezik le „po mogočnosti“ ali „potrebi“, to se pravi po Vaši in Vaših uradnikov komoditeti, dobri ali slabi volji, za to so, hvala Bogu, časi že minoli.

Pri nas ne vlada več absolutizem, mi imamo ustavo v Avstriji! Katerikoli Slovenec ima opraviti pri c. kr. sodnji ali okrajnem glavarstvu v Ptuj, naj odločno in brez strahu tirja za se od vsakega uradnika slovensko uradovanje. Tu ne sme delati nobene izjeme kmet in gospod! Posestnik, trgovec, obrtnik, učitelj, duhovnik, vsak naj tirja svojemu jeziku in narodu pravice! Bodimo neustrašeni, neizprosljivi, trdi kot kamen! Ako odločno postopamo, premagali bomo vse sovraže, premagali bomo najgrše birokrate! Saj se je svoje dni tudi Mažarom in Hrvatom usiljevalo nemško uradovanje, pa so se ga ubranili.

Župani slovenskih občin imajo posebno imenitno nalogo v prid slovenskemu jeziku izvrševati s tem, da sami uradujejo le slovensko, da pa tudi od vseh uradov brez izjeme tirjajo slovensko uradovanje. Treba jim je sporazumljenja med seboj! Nasproti uradom pa je tudi treba, da občinski odbori sklenejo slovensko uradovanje, da te sklepe naznanijo okrajnemu glavarstvu, sodnijam itd., ter zahtevajo, da se njim slovensko dopisuje. Slovenski župani naj resno pomagajo, da se nasprotniki slovenskega jezika in uradovanja odstranijo! Če to storé, pokažejo z dejanjem, da so res narodni možje!

LISTEK.

Na lovu.

P. D.

(Konec.)

„Gospod tajnik, ali vi niste prav ničesar prinesli?“ spraševal ga je krčmar. „Poštar pa zajca!“

„Sem že čul“, odgovoril je Šmitek malomarno.

„In Janez veverico!“

„Sem bil zraven, ko je streljal!“

„In Čuš tudi veverico!“

„No, imamo vsaj nekaj, da nismo zastoj streljali!“

„Pojdite naprej, da vidite!“

V sobi za gospodo je ležal bahato na mizi ustreljen zajec z vevericama. Učitelj pa je baš razlagal poslušalcem razne pritikline.

„Vi niste ničesar zadeli, gospod Šmitek?“ dejal je učitelj pomilovalno, ko je zagledal tajnika. „Poglejte tega zajca!“

„Imenitno je zadet v vrat! Kam pa ste merili?“ vpraša Čuš poštarja.

„V glavo seveda!“

„Čisto prav! Če bi bili merili v truplo, bi bili zadeli v rep. Tako ste ga pa tako, da je moral precej poginiti. Le glejte, kako so mu izstopile oči!“

„Lep zajec je!“

„Lep zajec! In brez psa ustreljen! Jaz sem že vse drugo streljal, a zajca še ne! Pa kako ste ga dobili?“

„Jaz grem po ujvi in mečem za kratek čas kamenje. Pa spodim zajca. In on teče naravnost gori v hrib, ne daleč od mene. Seveda sem ga potem! Samo poskočil je, zavrtel se in padel.“

„A to je lep plen! Čestitam vam, gospod Grčar. To je lep plen. Sicer tudi moja veverica ni kar tako, toda zajec bi mi bil še vedno ljubši!“

„Streljati sem čul!“ meni Janez.

„Ste čuli?“

„Pa niste tudi streljali, gospod Šmitek. Ne?“

„Na goloba! Pa nisem zadel,“ ponavljal je tajnik slabovoljen.

„Zastoj nismo lovili! In zabavali smo se pošteno,“ meni učitelj.

„Dobro smo se imeli!“

„A najboljšo je naredil poštar! Čast mu! Pozna so mu, da ni imel prvič puške v roki! Delo kaže moža!“

„Dobro ste napravili, gospod Grčar!“ potrjuje krčmar.

„Gospodje, sedaj gremo domov!“ predlaga Čuš. „Zvečer se zopet snidemo.“

IX.

Glasi smeh se je razlegal tisti večer „pri sodu“, ko je prišel tja gospod Čuš. Šmitek je samega veselja in radosti skakal po jedni nogi in se držal za trebuh od smeha.

„Gospod Čuš!“ klical je prišlec. „Gospod učitelj, ha ha! gospod Čuš. Zajca ni ustrelil poštar, ha, ha, ha!“

„Kaj?“ obstal je učitelj.

„Ne!“ potrdil je Šmitek.

„Jaz ne umejem...“

„Nalagal nas je! Za nos vodil! Zajca je ustrelil župan in ga dal gospodu Grčarju, da bi ga nesel Andreju.“

„Nemogoče!“

„Mogoče, mogoče! Župan in poštar sta se domenila! Ali ni res, Andrej?“

„Res je, res!“

„Ha, ha, ha!“ Šmitek ni znal kaj od veselja.

„Popoldne je pa hlapec županov k meni prišel po kobilo in povedal. No, imamo vsaj kaj smeha!“

Gospod Čuš je bil presenečen.

„Torej samo dve veverici celo dopoldne?“

„Samo dve!“

„Na dovolj malo!“

Poštar pa se je muzal za svojim kozarcem in naredil od časa do časa prav krepek požirek.